

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет
Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ТА КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ»

освітньо-професійної програми Початкова освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 013 Початкова освіта
освітнього рівня магістр
Шифр за навчальним планом: ВВ2.03

II курс, 3-й семестр

I. Опис дисципліни

Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Кількість кредитів – 3		Методи навчання: 1. За джерелом передачі інформації: <i>словесні, наочні, практичні.</i> 2. За рівнем пізнавальної активності: <i>репродуктивні, пояснювально-ілюстративні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі.</i> 3. За логікою розгортання змісту: <i>індуктивні, дедуктивні, традуктивні.</i> 4. Інноваційні: <i>проектні, інтерактивні, методи дистанційного навчання.</i>
Загальна кількість годин - 90		
<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Лекції:		
6	6	
Практичні заняття:		
8	6	
Лабораторні заняття:		
-	-	
Самостійна робота:		
76	78	
Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
1/2	1/8	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота: 4		Форма підсумкового контролю: <i>Залік</i>
Мова навчання – українська		

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес мислення вчителя початкових класів та здатність його до аналізу медіаспоживання, створення інновацій та вміння мислити критично.

Міждисциплінарні зв'язки: даний освітній компонент враховує попередню підготовку студентів із фахових дисциплін: філософія освіти, освітня політика та лідерство, педагогічні інновації в Україні та за кордоном, педагогіка партнерства та супервізії, технології управління освітнім процесом у початковій школі; забезпечує додаткову базу для наступного поглиблення знань, умінь та навичок у ході виробничих практик.

Мета і завдання навчальної дисципліни створення ефективного механізму критичного осмислення і корегування інформації, отриманої через засоби масової інформації, відпрацювання особистісної системи ціннісних орієнтацій та формування умінь інтерпретувати інформацію, розуміти її суть, адресну спрямованість, мету інформування, викриття прихованого значення.

Навчити вчителя початкових класів аналізувати свій медіапростір і свідомо підходити до питань медіаспоживання.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

Інтегральна компетентність. Здатність самостійно та комплексно розв'язувати задачі в сфері початкової освіти, у професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності вчителя дослідницького та інноваційного характеру.

№	Результати навчання	Компетентності
1	ПР 1: Критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування освіти (в тому числі початкової) в Україні у перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах.	ЗК 1: Здатність до гнучкості мислення, його абстрактності та критичності, аналізу та синтезу. СК 1: Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.
2	ПР 3: Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.	ЗК 2: Здатність до креативності та генерування нових ідей у професійно-педагогічній діяльності. СК 3: Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.
	ПР 12: Формувати у молодших школярів медіаграмотності та медіаосвіти через доцільне використання вчителем ресурсів та контенту інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі початкової школи, дослідження їх ролі, призначення та можливостей.	ЗК 2: Здатність до креативності та генерування нових ідей у професійно-педагогічній діяльності. СК 9: Здатність до грамотного використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі з метою формування в учнів початкової школи медіаграмотності та медіаосвіти.
3	ПР 10: Складати програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності, створювати власний професійний імідж.	ЗК 5: Здатність працювати з високим ступенем автономії та з готовність до командної (колективної) роботи. СК 7: Здатність створювати власний професійний імідж, самопрезентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 години.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
Змістовий модуль 1.											
Основи медіаграмотності сучасного вчителя початкових класів											
1	Тема 1.1. Понятійно-категоріальний апарат дисципліни.	2	1	1	-	15	2	1	1	-	15
2	Тема 1.2. Медіапедагогіка як психолого-педагогічна складова підготовки вчителя	2	1	1	-	15	2	1	1	-	15

	початкових класів										
Змістовий модуль 2.											
Медіаосвіта як засіб розвитку критичного мислення вчителя початкових класів											
3	Тема 2.1. Формування критичного мислення сучасного вчителя початкових класів	3	1	2	-	15	2	1	1	-	15
4	Тема 2.2. Медіакомпетентність вчителя початкових класів в розрізі критичного мислення	4	2	2	-	15	4	2	2	-	15
5	Тема 2.3. Критичне мислення як спосіб протидії маніпуляції.	3	1	2	-	16	2	1	1	-	18
Разом: 90 год.		14	6	8	-	76	12	6	6	-	78

IV. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Змістовий модуль 1.

Основи медіаграмотності сучасного вчителя початкових класів.

Тема 1.1. Понятійно-категоріальний апарат дисципліни.

Зміст теми:

1. Зміст і основні завдання дисципліни
2. Функції медіаосвіти вчителя початкових класів. Класифікація та функції сучасних медіа.

Тема 1.2. Медіапедагогіка як психолого-педагогічна складова підготовки вчителя початкових класів

Зміст теми:

1. Специфіка сучасних засобів масової інформації. Використання їх в освітній галузі.
2. Складові компоненти медіапедагогіки.

Змістовий модуль 2.

Медіаосвіта як засіб розвитку критичного мислення вчителя початкових класів

Тема 2.1. Формування критичного мислення сучасного вчителя початкових класів

Зміст теми:

1. Сутність розвитку критичного мислення
2. Методологічні та світоглядні установки розвитку критичного мислення
3. Стратегії розвитку критичного мислення засобами інформаційних технологій.

Тема 2.2. Медіакомпетентність вчителя початкових класів в розрізі критичного мислення

Зміст теми:

1. Критичний аналіз інформаційних ресурсів
2. Методи пошуку відбору та систематизації інформації
3. Поєднання традиційних методик та мультимедійних засобів у підготовці до уроку.

Тема 2.3. Критичне мислення як спосіб протидії маніпуляції

Зміст теми:

1. Маніпулятивний потенціал Інтернету
2. Розвиток аналітико-синтетичної діяльності майбутнього вчителя початкових класів

V. Завдання до самостійної роботи студентів та форми контролю за їх виконанням

№ з/п	Назви модулів і тем	Зміст завдань до СРС	Форма виконання/звітності
1	Змістовий модуль 1. Основи медіаграмотності сучасного вчителя початкових класів. Тема 1.1. Понятійно-категоріальний апарат дисципліни.	Сформувати словник термінів дисципліни.	Письмовий аналіз
2	Тема 1.2. Медіапедагогіка як психолого-	Історія розвитку медіапедагогіки в Україні. Розробити схему,	Презентація

	педагогічна складова підготовки вчителя початкових класів	використовуючи графічний редактор на вибір.	
3	Змістовий модуль 2. Медіаосвіта як засіб розвитку критичного мислення вчителя початкових класів Тема 2.1. Формування критичного мислення сучасного вчителя початкових класів	Підготувати презентацію на тему «Критичне мислення: стратегії та процедури. Базова техніка критичного мислення»	Презентація
		Як навчити дітей мислити критично?! Сформувати алгоритм дій вчителя початкових класів.	Виступ. Тези
4	Тема 2.2 Медіакомпетентність вчителя початкових класів в розрізі критичного мислення	З'ясувати роль та умови формування медіакомпетентності як складової професійної компетентності педагога.	Письмовий аналіз
5	Тема 2.3. Критичне мислення як спосіб протидії маніпуляції	Визначення маніпуляції та провокації, їх види та наслідки. Види і функції засобів масової інформації. Дезорієнтація особистості як підґрунтя маніпуляції. PR-акції в засобах масової інформації. Гіперболізовані ознаки медіаповідомлень	Письмовий аналіз
		Знайти на просторах інтернету маніпуляційний контент. Опрацювати його. Визначити мету маніпуляції.	Пошукова робота

VI. Контроль якості знань студентів

6.1. *Форми і методи поточного контролю*

Форми поточного контролю: модульні контрольні роботи.

Методи поточного контролю: усне опитування, тести, практичні завдання.

6.2. *Форми і методи підсумкового контролю*

Залік

VII. Інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Бариштополець О.Т. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід : навч. посібн. Київ, 2009. 440 с.
2. Бондар В.І. Критичне мислення в психології та педагогіці: сутність, розвиток, формування: посібник. Київ, 2015. 105с.
3. Даніель Канеман «Мислення швидке та повільне» (Thinking, Fast and Slow by Daniel Kahneman). Київ, 2017.
4. Дороз В.Ф., Романова Л.Я. Формування критичного мислення учнів на уроках мови. Київ, 2008. 336 с.
5. Європейські критерії медіа-грамотності (фрагмент з програми Найдьонова Л. А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу) На основі «Media Literacy Study The Framework» [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.academia.edu/244%D1%> (дата звернення 02.02.2020).
6. Іванов В. Медіаосвіта та медіаграмотність: навч.посібник. Київ, 2011. 58 с
7. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / Схвалено постановою Президії Національної академії педагогічних наук України 27 квітня 2016 року [Електронний ресурс]. URL: http://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/ (дата звернення 30.01.2020).
8. Костюк Г.С. Мислення та його розвиток: навч.посібник. Київ, 1991. 608с.
9. Кроуфорд А. Технології розвитку критичного мислення учнів: навч.посібник. Київ, 2006. 212с.

10. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння: навч. посібник. Львів, 2004. 312 с.
11. Психологічний тлумачний словник найсучасніших термінів. Харків, 2009, 672 с.
12. Терно С. О. Критичне мислення – сучасний вимір суспільствознавчої освіти. Запоріжжя, 2009. 268 с.

VIII. Інформація про викладача

Викладач	СЕНЧИЛО АЛЛА ВОЛОДИМИРІВНА
Профіль викладача на сторінці кафедри/факультету	Ст. викладач кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки педагогічного факультету
Електронна адреса	a.v.senchylo@npu.edu.ua
Контактний телефон	м.т. +380661069527
Інформація про консультації	Консультації згідно визначеного графіку кафедри

IX. Організаційні вимоги з вивчення навчальної дисципліни

(політика навчальної дисципліни)

9.1. Вимоги до роботи студентів під час проведення навчальних занять з курсу (відвідування занять, етика поведінки під час занять, відпрацювання пропущених занять тощо)

Політика щодо відвідування

Під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти дотримуються вимог чинного законодавства України, Статуту УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/statut-ukrayinskoho-derzhavnoho-universytetu-imeni-mykhayla-drahomanova>) і Правил внутрішнього розпорядку УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/pravya-vnutrishnoho-rozporiadku-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>) відвідують заняття відповідно розкладу, дотримуються етичних норм поведінки.

Усі учасники освітнього процесу дотримуються загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності. Відвідування занять з курсу є обов'язковим за визначеним деканатом розкладом. За об'єктивних причин (лікарняний, заява) заняття може бути відпрацьованим. Атмосфера на заняттях повинна бути творчою, відкритою до конструктивної критики. Недопустимі запізнення на заняття; списування.

Політика щодо дедлайнів і перескладання

Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати перескладання результатів навчання курсу відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості студентами УДУ імені Михайла Драгоманова» (посилання на Положення: <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty>).

Усі завдання передбачені навчальною програмою мають бути виконані у встановлений викладачем термін.

Правила виконання завдань ОК: практичні та самостійні завдання виконуються вчасно та здаються викладачу у визначені ним терміни. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою (75% від максимальної оцінки). У разі неатестації перескладання відбувається з дозволу деканату.

Політика щодо конфліктних ситуацій

Вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про врегулювання конфліктів в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-vrehuliuvannia-konfliktiv-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>). Між учасниками освітнього процесу здійснюється партнерська взаємодія, толерантність і повага до кожної особистості.

9.2. Вимоги до академічної доброчесності студентів.

Політика щодо академічної доброчесності

Політика курсу ґрунтується на засадах «Положення про академічну доброчесність в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-udu>). Викладач ознайомлює здобувача вищої освіти з правилами поведінки на заняттях, користуванням засобами електронного зв'язку, недопущенням академічного

плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, акцентує увагу на заборону використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань, при використанні Інтернет-ресурсів зазначається використане джерело.

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Х. Умови для інклюзивного вивчення освітнього компонента:

Даний курс може викладатися для людей з особливими освітніми потребами. Форми і методи інклюзивного навчання обираються з урахуванням індивідуальних потреб здобувача. Обов'язково поєднуються фронтальні, індивідуальні та групові ФОНД. Традиційні методи навчання поєднуються з інтерактивними і спеціальними (методи педагогічного супроводу та корекції, тощо).